

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quo pacto Homo seipsum aspiciet, & quis fructus cognitionis sui. Cap. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

quod non dixeram, non vidisse, & audisse, quod vide-
ram, & audieram; & ita ex omni parte sum reus.
Reus in saeculo, reus in claustris, sed ibi per ignoran-
tiam, hic per negligentiam, & utrumque me terret.
Verumtamen multo amplius terret me, quod in
monasterio ante conspectum Dei deteriorem me
inuenio. Collocavit me Deus in loco voluptatis, in
domo vbertatis, in paradiso deliciarum; ego vero
miser & miserabilis, inter mensas epulantium fame
pereo; iuxta fontem sitio; ante ignem algeo, & ad
neutrum manus extendere volo, tam piger sum, &
desidiosus. Ita tempus amitto, quod Deus mihi sua
pietate indulserat, ad agendam penitentiam, ad
obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad
promerendam gloriam. Quasi quoddam monstrum
inter filios Dei sto, habitum monachi, non conuer-
sationem habens. In magna corona, & ampla cucul-
la, salua mihi omnia existimo. Tamquam arbor ste-
rilis terram occupo, & velut iumentum vile, plus
consumo quam proficio. Altiores alterius locum
teneo, & nullius officium suppleo: sed sum sicut
truncus sine frondibus, & fructibus. Alij me pascunt
de laboribus manuum suarum, sicut praebendarium
suum: Ego autem tamquam pauper, & miser, nec
clericum, nec laicum gero. Cantare namque, & le-
gere nequeo, laborare nescio, sed sum opprobrium
hominum, pecore vilior, cadauere peior.

Tolerabilius enim canis putridus foetet homini-
bus, quam anima peccatrix Deo. Idcirco tædet me
vivere, vivere erubesco, quia parum proficio. Mori
timeo, quoniam non sum paratus. Malo tamè mori,
& misericordiae Dei me committere, & commen-
dare [quia benignus & misericors est] quam & mala
mea conuersatione alicui scandalum facere. [Tota
namque die verecundia mea contra me est, & con-
fusio faciei meae cooperuit me:] cum video me
somnialem ad vigilias, tardum ad horas cano-
nicas, & pigrum ad opera manuum. Alios autem
video tam strenuè & deuotè diuinis interesse
laudibus: alios vero ita reuerenter & alacriter coram
Deo assistere, & eum laudare: ego autem compungi
ad lacrymas nequeo, tanta est duritia cordis mei.
Cantare non libet, orare non delectat, meditationes
sanctas non inuenio: tanta est sterilitas animae meae,
& deuotionis inopia, quam patior. Heu mihi, omnes
in circuitu meo visitat Dominus, ad me autem non
appropinquat. Nam alium quidem intueor singu-
laris abstinentiae, alium admirandae patientiae, alium
summæ humilitatis & mansuetudinis, alium multa
misericordiae, & pietatis: illum in contemplatione
frequenter excedere, hunc pulsare & penetrare cæ-
los orationis instantia; aliosque in alijs præeminere
virtutibus. Omnes confidero & prospicio feruentes,
omnes deuotos, omnes in Christo vnanimis, omnes
donis cælestibus & gratia affluentes, tamquam re-
vera spirituales homines, quos Deus visitat, & in
quibus habitat. In me vero nihil horum inuenio:
quoniam declinauit Dominus in ira à seruo suo.
Inde est, quod cum alij vigilant, ego dormio; quan-
do alij cantant in monasterio, ego huc & illuc dis-
curro; quando alij in aliquo secreto loco se furantur à
colloquijs hominum, ut ibi loquantur cum rege an-
gelorum, ego quæro colloquia hominum: cum alij
vacant lectionibus, ego fabulis & verbis otiosis:
quando alij discutiunt & diiudicant se metipsos, ego
iudico alios. Aliis placet communis vita, communis
disciplina, & commune studium, & mihi placent
anguli, & diuerticula. Sic, sic, ex quo peccare potui,
numquam à peccatis & malis operibus cessauī,
peccatis peccata semper accumulauī, & peccata, quæ

A aliquando operibus implere non potui, malis vo-
luntatibus & malis desiderijs numquam perficere
cessauī.]

Talis igitur fui à die conuersionis meae ad hunc
vsque diem, in quo hæc mœrens exaro. Væ autem
mihi, si non me emendauero, si in his malis, & mul-
tis alijs (quæ suppressere malui) perseverauero, & si
vsque ad mortem tepidus & imperfectus fuero. Si
autem talis fui & talis, aut peior permanurus sum,
quid superbio? Et quamuis Deo donante in aliquid
melius mutandus sim, cur non me ipsum deicio?
cum cerè sciam quod perseverantia in malo, aut
mutatio in peius à me sit; mutatio verò in melius, si

B mihi acciderit, non à me, sed à Deo, mei miserente,
futura sit? In omnibus itaque o Domine Deus
meus, me vilem agnosco, me omni bono indignum
inuenio. Et occasione humilitatis, & propriae de-
spicientiae circumdor. Ex nihilo factus sum; cinis &
pulis sum; putredo & sanies, & cibus vermium, fu-
turus sum. Nihil ex me solo potui, nihil nunc, nisi te
iuuante, & faciente, possum. Nihil in posterum, si me
deserueris, poterò. Dona magna & ineffabilia, à te
mihi donata, perdidī, quotidie pecco, & dona tua
destruo, & non meliorem in sequens tempus me
futurum esse, pertimesco. Aperi ergo, Deus, oculos

C mentis meae, ut hæc, quæ scripsi, & verissima esse
comperi, verè de me cognoscam: Et me propter has
miserias meas abiectionissimum & vt canem foetidissi-
mum, esse sciam. Da mihi notitiam perspicuam mei
ipsius, vt ex notitia mea, ad tui cognitionem ascen-
dam, cuius [scientia mirabilis facta est ex me:] & vt
ex notitia mei, & tui, magnam & solidam à tua be-
nignitate humilitatem acquiram.

Pf. 138. 6.

*Quo pacto Homo se ipsum aspiciet,
& quis fructus Cogni-
tionis sui.*

CAPVT. XIV.

Hæc sunt elogja hominis, hæc magnalia
eius, hæc laudes, ex quibus potest se ip-
sum extollere; immò hæc sūt miseriae &
vilitates eius, quarum causâ debet, nisi
desipiat, se ipsum deprimere. Nunc videndum est
qualiter his meditationibus formatus se ipsum aspi-
ciet, & quos fructus ex sui consideratione decerpit.

E Aspiciat se homo (& est similitudo Ignatij Patris
nostri Beatissimi) tamquam vlens, vel apostema fœ-
dissimum, ex quo tanta sanies peccatorum, tantâq;
lues flagitiorum & iniquitatum effluxit. Aspiciat se
vt creaturam valde deformem, & indignam Dei
oculis præsentari, quia se ipsam peccatorum turpitu-
dine deformauit, & gratiæ decorem amisit. Aspiciat
se homo velut canem mortuum, aut sicut cadauer
foetidissimum, naribus mentis admortum, cuius te-
trum odorem & intolerabilem nequaquam susti-
neret, nisi ex concepta spe diuinæ misericordiae respi-
raret. Hunc esse conceptum spiritualis & illuminati
hominis, quem de se ipso debet facere, docet Vin-
centius Ferrariensis, cuius hæc est sententia notan-
da: Homo sentiat de se ipso, sicut de vno corpore
mortuo, pleno vermibus, & quod homines de-
dignantur videre, & intueri, immo claudunt nares
propter eius pessimum odorem, & foetorem, &
auertunt facies, vt non videant talem & tantam

Lib. Exer-
cit. med.
2.

Vincen-
tius de vita
spirit. c.
12.

De B. 2
Tom. 11

abominationem. Sic oportet charissime facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea foetida est, totus foetidus sum, & corpus meum, & anima mea, & omnia, quae intra me sunt, face, & putredine peccatorum & iniquitatum foetidissima, & abominabilissima sunt, & , quod deterius est, quotidie hunc foetorem in me sentio recentius & amplius renouari. Et debet talem foetorem de se ipsa sentire fidelis anima, cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt, & sicut si esset coram districto iudice: & dolere maxime de offensa Dei, & perditione gratiae, in qua erat quando redempta fuit pretiosissimo Christi sanguine, & abluta per baptismum. Et sicut sibi, & Deo foetere se credit, & sentit; sic etiam credat, & sentiat, quod non solum coram angelis, & sanctis animabus, sed etiam coram omnibus hominibus uiuentibus, sit abominabilis; & quod facta, & dicta sua non solum homines videre, & audire dedignantur, sed quod nares suas claudant, & auertant facies suas, ne ipsum videant, & tamquam foetidum cadauer de medio eorum expellant, & sit ab eis alienatus, & proiectus, sicut plusquam leprosus, vsque dum veniat, & reueniat ad se ipsum.

Iob. 38.4.

Greg. 27. mor. c. 6.

Ezch. 8. 10.

Ita ergo homo de se sentiat, ita se ipsum aspiciat, talemque semper se esse cognoscat. Nec ista peccatoribus tantum, aut minus perfectis dicimus; verum etiam perfectissimis, & sanctissimis intimamus. Quibus haec vilis aestimatio sui, tanto facilior est, quanto melius intelligunt omnia bona ex Deo esse, & hominem ex se ipso nulum bonum possidere. Vnde & Dominus, Iob virum sanctum, & variis tentationibus probatum, & fidelem inuentum, ad hanc sui notitiam, sensu altiori & abstrusiori vocat, cum ad illum ait: Vbi eras quando ponebam fundamenta terrae? Indica mihi si habes intelligentiam. Cogita, inquit, vbi eras antequam in te virtutis fundamenta iecissem, & antequam in virtute solidassem. Vt ob mea dona gratias agas, & ne de alienis superbias. Posito itaque, inquit Gregorius, propriae formidinis fundamento, cum virtutum fabrica in altum ducitur, necesse est vt vnusquisque proficiens, vires suas cautè metiatur, vt cum diuina constructione magnus esse iam coeperit, semet ipsum respiciat sine cessatione quod fuit; quatenus attendens humiliter quod per meritum inuentus est, nequaquam sibi ardeat quod per gratiam factus est. Vnde & nunc beatus Iob per supernam vocem ad se metipsum reducit; & ne de virtutibus gloriari audeat, de antea vita memoratur, eique dicitur: [Vbi eras quando ponebam fundamenta terrae?] Ac si iustificatio peccatori aperte Veritas dicat: Virtutes à me acceptas tibi non tribuas, noli contra me de meo munere extolli. Recole vbi te inueni, quando meo timore prima in te fundamenta virtutum posui. Recole vbi te inueni, quando meo te timore solidauit. Vtergo ego in te non destruam, quod construxi, ipse non cesses considerare quod reperi. Quem enim Veritas nisi aut in flagitiis, aut in excessibus inuenit? Haec ille. Inuenit planè Deus iustos (quando eos iustos fecit) peccato sordentes, & instar illorum septuaginta seniorum Israel, quorum Propheta meminit, monstra vitiorum adorantes. Fodit Ezechiel iussu Domini, templi parietem & ingressus per ostium à se apertum aspexit: Et ecce omnis similitudo reptilium, & animalium abominatio, & vniversa idola domus Israel, depicta erant in pariete in circuitu per totum. Haec eadem quisque nostrum

A in se vidisse restabitur, si cor suum antequam à Deo ad iustitiam vocaretur, aspiciat. Nos enim sumus templa Dei, per baptismum diuino numini consecrata, sed per peccatum profanata, & delubra idolorum effecta: Si iræ & appetitui vindictæ subiacuisti, serpentem adorasti; si luxuria seruiisti, equum obscœnum, & inhiantem ad foeminam, veneratus es; si auaritia te dedisti, ante lupum voracem procubisti. Haec, & similia monstra, in te, ô homo, depicta erant, quæ Deus misericordia motus deleuit, vt suam imaginem reformaret. Canitque Dauid: Velut somnium surgentium, Domine, in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. Nos ciuitas tua sumus, ô Deus meus, ciuitas antea solitaria, nunc, si ad iustitiam rediuimus, beneficio tuo plena populo: antea quasi vidua, nunc desponsata tibi, & facta domina gentium: antea sub tributo, nunc eorum, quibus tributa pendebat, princeps effecta est. Et quare princeps, nisi quia tu Domine, non solum substantiam, verum & imaginem illorum vitiorum, quæ dominabantur ei, ad nihilum redigisti, & non aliter, quam leue somnium eorum qui expergiscuntur, ablegasti? In perfectis enim viris sæpe & peccata destruis, & memoriam peccatorum praeceptorum expellis, vt ad te confidentius accedant. Ipsi verò non semel ad se ipsos redeunt, & quales prius fuerint aduertunt, vt hac consideratione sui, sibi ipsis nulum boni ascribât, & à bonis Dei sua mala discernât.

Psal. 22. 20.

B Omnes ergo tam mali quam boni, tam imperfecti quam perfecti, se ipsos ante se statuunt, & numquam propria mendicitatis & miseria obliuiscuntur. Si mali & peccatores sunt, se ipsos agnoscant, vt peccatum fugiant, & à misero statu exeant: Si iusti sunt, se ipsos agnoscant, vt iustitiam non deponant. Si mali sunt, sciant se esse caecos & ægrotos, Deoque, & omnibus ciuibus curæ caelestis, ingratos. Peccatum enim, vt ait Petrus Chryologus, est natura nostra, quod fumus est oculis, quod febris corpori, quod dulcissimis fontibus amara falsedo. Oculi lux, & splendor naturalis per fumi conturbatur & obscuratur iniuriam. Febris, corpus natura vegetum & agile, vi sua facit iners & imbecillum. Salsugo, fontis suauitatem cunctis reddit accessione sua ingrati. Si boni sunt, sciant bonitatem sibi fuisse à Deo datam; sciant se fuisse malis affimiles; dictique Pauli recorderentur. Eratis aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. Ac tandem si homines sunt, siue boni, siue mali, sciant se quasi vmbrae esse rerum exilium, quas ventus res illas monens, facillimè distrahit. Nouerint se esse quasi ebriorum insomnia, quæ digesto vino euanescent, & nihil post se relinquunt. Repentent se quasi spolia temporis, fortunæ ludos, inconstantia imagines, trutinas calamitatum. Tempus namque illos de medio auferit; successus varij huc & illuc iactant, mutabilitati subsunt, & innumeris miseris onerantur. Quibus miseris? Certe omnibus illis, quarum est capax creata natura. Homo enim intellectus & libero arbitrio iunctus est angelis. Sed ex hac parte subest cogitationum instabilitati, consiliorum vanitati, studiorum mutabilitati, errorum cæcitati, & voluntatum prauitati. Sensu iunctus est animalibus? Sed sic subiicitur visus caligini, auditus surditati, adoratus faetori, gustus amaricationi, tactus dolori. Vita copularus est vegetabilibus; sed hac ratione decrectione patitur, marcori & tabefactioni, & interitui subditur. Esse conuenit cum inanimatis: Sic autem sustinet iniurias cæli, elemetorum mutationes, ac rerum corruptibilium casus; atque adeo est omnium calamitatum mi-

Chry. 111.

Eph. 5. 8.

seriatimque

feriarumque compendium. Sciat tandem homo se esse cunctis naturæ malis expositum, & possibilitati peccandi subiectum. Sciat se peccatorem fuisse, peccatorem esse, & peccatorem futurum esse, quia quantalibet sanctitate polleat, nunquam usque ad mortem leuibus saltem peccatis abstinebit. Et id de se sentiat, quod æquum est de vilissimo ac ingratisimo peccatore sentire, & talem se reputet, qualis debet miseriarum cumulus ab omnibus reputari.

Expectas, o homo, fructus huius cognitionis tui. Supra illos expressimus, & hic breuiter ad memoriæ adiumentum inculcamus. Ac primus sit, quod nisi te ipsum agnoscas, ad duritiem cordis, & impenitentiam properas, de quo audi loquentem Bernardum. Fuge homo præsumptionem, ne gaudeat de te inimicus tuus. Nempe in his maximè vitis gaudet, in seipso expertus quam difficile possis ab hac tanta voragine respirare. Nolo autem ignorare vos, fratres, quoniam modo descendatur, immò cadatur in illos. Primus enim, ut interitum occurrat, gradus descensionis huius, dissimulatio est propria infirmitatis, iniquitatis, inutilitatis, dum sibi parcens, sibi blandiens, sibi persuadens homo aliquid se esse, cum nihil sit, iam ipse se seducit. Secundus gradus ignorantia sui. Vbi enim in primo gradu inutilia sibi consuecit perizomata filiorum, quid superest, nisi ut vulnera tecta non videat, præsertim cum ad hoc solum texuerit, ne videret? Ex hoc tandem fit, ut etiam alio reuelante, vulnera non esse contendat, conuersus in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. Atque is quidem tertius gradus est admodum vicinus, immò continuus, præsumptioni. Quid enim mali iam

A a dicitare vereatur, qui præsumit & defendere? Cæterum difficile hic hærebit in tenebris, & lubrico, præsertim cum non desit etiam Angelus Domini malus persequens, & impellens. Itaque quartus gradus, vel quantum potius præcipitum, contemptus: ut, quemadmodum scriptura dicit; Impius cum venerit in profundum malorum, contemnat. Ex hoc, & deinceps magis ac magis super eum irget putens os suum, dum videlicet eiusmodi animam contemptus tradit impenitentia, impenitentia obstinatione firmatur. Hoc est iam peccatum, quod [neque in hoc sæculo, neque in futuro remittitur.] Quia cordurum, & induratum, nec timet Deum, nec hominem reueretur. Hactenus sanctissimus Bernardus. Reliquos tamen huius cælestis scientiæ fructus nos breuiter percurramus: Secundus est: Si te, o homo, non agnoscis, nec Deum agnosces, quia in hac mortalitate positus, non poteris Deum nisi in suis effectis, & in sua imagine contemplari. Tertius est: Si te non agnoscis, nec Deo appropinquabis, quia initium accedendi ad Deum, est notitia Dei; initium autem notitiæ Dei in homine, est notitia sui. Quartus est, quod cognitio sui timorem Dei generat, & ad eius reuerentiam præparat. Tu ergo, o homo Dei, qui vitæ spiritualis fundamentum iacere in corde tuo cupis, & scalam gradusque humilitatis superare contendis, te ipsum inspicere, atque cognosce, ut ex notitia tui, ut ex imo huius scæla ad summam ascendas. Ibi proculdubio Deum reperies te præ amore amplexantem, & ad cælum serenum, hoc est, ad perfectionem, admittentem.

Prov. 18.
3.

Matt. 12.
32.

Bern. ser.
11. in Ef.
Qui ha-
bitat.

PARS TERTIA

De Humilitate Affectionis: siue de Gradibus Humilitatis.

POST Humilitatem Cognitionis, humilitas Affectionis tractanda est, quæ ad illam primam comparatur, ut domus ad fundamentum, ut arbor ad radicem, & ut ipsa rei substantia ad principium, à quo progreditur. Huius autem humilitatis, supra tum naturam tum præstantiam expressimus, & solum superest, ut in hac tertia tractatione eius gradus explicemus. Gradus verò alicuius virtutis, alia & alia ratione à Doctoribus scholasticis, & à viris spiritualibus assignantur. Nam illi cum naturas rerum inuestigent, in ipso habitu virtutis gradus ponunt; at hi cum animas ad bene agendum hortentur, in virtutis operibus gradus constituunt. Illi gradus virtutis vocant ampliores perfectiones, aut maiora augmenta virtutis, ut, quia calor ignis perfectior est in se, licet non actu calefaciat, quàm calor manus meæ, dicitur plures gradus habere; ita quia humilitas sancti Francisci perfectior est, & (ut ita dicam) immobilior, quàm virtus alterius sancti minoris, dicitur pluribus gradibus constare. At hi virtutis gradus vocant diuersas actiones eiusdem virtutis. Sicut enim graduum scæla unus altior est alio, & præsupponit alium, & accedit propius ad finem scælae, in quo iam non est ultra progredi, sed quiescere: ita actionum eiusdem virtutis una est perfectior alia, & difficilior, illamque supponit, & magis ad perfectionem virtutis accedit. Hoc igitur modo nos gradus humilitatis inquirimus; quæ tractatio utilissima est; quoniam non solum intellectum docet, sed affectum ad operandum, & se deiciendum, mouet, & paulatim hominem huius virtutis avidum ad perfectionem humilitatis prouehit. Da, o Domine Deus, ut legamus, & afficiamur; ut sciamus, & operemur; quia ad salutem operari oportet, & solum scire non sufficit.